

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/113/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7698899631
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7698899631.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudcov JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Alexandra Husivargu v spore žalobkyne N. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. Z. XX, právne zastúpenej JUDr. Štefanom Kamenickým, advokátom, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Hviezdoslavova 7, proti žalovaným 1/ G. E., nar. XX.XX.XXXX a 2/ U. E., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom P. Z. XX, obaja právne zastúpení JUDr. Danicou Holkovou, advokátkou, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Hviezdoslavova 7, o náhradu škody s prísl., o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 23.1.2018 sp.zn. 9C/708/1998 v spojení s opravným uznesením zo dňa 20.marca 2019, č.k. 9C/708/1998-647

rozhodol:

M e n í rozsudok v napadnutom výroku I. tak, že žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 2.158,91 € za obdobie od 09.11.2012 do zaplatenia z a m i e t a.

O d m i e t a odvolanie proti výroku II., ktorým súd žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 2.158,91 € za obdobie od 08.12.2000 do 08.11.2012 zamietol.

N e p r i z n á v a stranám sporu náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 23.1.2018 č.k. 9C/708/1998-610 v spojení s opravným uznesením zo dňa 20.3. 2019 č.k. 9C/708/1998 - 647 uložil žalovaným v 1. a 2.rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňu úrok z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 2.158,91 € za obdobie od 09.11.2012 do zaplatenia uvedenej istiny 2.158,91 €, to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.), zamietol žalobu žalobkyne o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 2.158,91 € za obdobie od 08.12.2000 do 08.11.2012 (výrok II.), stranám sporu a Márii Rusnákovej nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok III.) a nepriznal Slovenskej republike nárok na náhradu trov konania spočívajúcich v trovách štátu (výrok IV.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa (pôvodne aj s D. Z. ako žalobkyňou v 2.rade) domáhala voči žalovaným náhrady škody v sume 6.512,-Sk, z ktorej návrh na zaplatenie sumy 1.512,-Sk súd právoplatne zamietol a v prevyšujúcej časti 5000 Sk návrh vylúčil na samostatné konanie vedené pod sp.zn. 9C/708/1998. Následne podaním zo dňa 31.10.2000 doručeným súdu 2.11.2000 žalobkyňa rozšírila žalobný návrh tak, že žiadala zaviazat' žalovaných v 1. a 2.rade na zaplatenie sumy 193.392,01 Sk a uloženie povinnosti prevádzat' orbu a ďalších povinností. V priebehu konania pôvodná žalobkyňa v 2.rade D. Z. svoj návrh zobrala späť a súd uznesením zo dňa 2.11.2006 konanie o jej návrhu zastavil. Uznesením zo dňa 27.1.2012 súd vylúčil konanie o uloženie povinností žalovaným v 1. a 2.rade (prevádzat' orbu a ďalšie pov.) na samostatné konanie.

3. Predmetom konania 9C/708/1998 ostal nárok na náhradu škody uplatnený v sume 193.392,01 Sk.

4. Okresný súd Spišská Nová Ves medzitimným rozsudkom zo dňa 27.1.2012 č.k. 9C/708/1998 - 369 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 23.5.2013 sp.zn. 2Co/110/2012 určil, že uplatňovaný nárok žalobkyne voči žalovaným v 1. a 2.rade je čo do základu opodstatnený v rozsahu 24 %.

5. Rozsudkom č.k. 9C/708/1998-550 zo dňa 9.11.2015 Okresný súd Spišská Nová Ves zaviazal žalovaných v 1. a 2.rade spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 2.158,91 € s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 2.158,91 € od 08.12.2000 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Krajský súd v Košiciach rozsudkom č.k. 2Co/51/2016-587 zo dňa 30.3.2017 výrok I. uvedeného rozsudku v časti zaplatenia sumy 2.158,91 € potvrdil a zrušil výrok I. uvedeného rozsudku v časti zaplatenia úrokov z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 2.158,91 € od 08.12.2000 do zaplatenia a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Predmetom konania po vrátení veci ostal žalobou uplatnený nárok na úroky z omeškania vo výške 17,6 % ročne z priznanej istiny 2.158,91 € od 8.12.2000 do zaplatenia.

7. Súd vec právne posúdil podľa § 118 ods. 1, § 121 ods. 3, § 517 ods. 2, § 100 ods. 1,2, § 110 ods. 1 a 3, § 112 Občianskeho zákonníka spolu s § 10 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2008. Považoval za preukázané, že žalobkyňa si svoj nárok na náhradu škody voči žalovaným uplatnila čo do sumy 165,97 € (t.j. sumy 5.000,- Sk) žalobou podanou na súde dňa 28.4.1994. Táto žaloba (vedená pôvodne pod sp.zn. 1C/307/1994) bola obom žalovaným doručená dňa 29.09.1994. Žalobkyňa svoj nárok na náhradu škody rozšírila čo do sumy 6.419,44 € (t.j. sumy 193.392,01 Sk) podaním zo dňa 31.10.2000, ktoré bolo žalovaným (cestou ich právnej zástupkyne) doručené dňa 07.12.2000.

8. Vychádzal z úvahy, že nárok veriteľa je splatný, keď dlžník plnenie, na ktoré je povinný, musí splniť. Ak deň splatnosti dlhu nie je dohovorený alebo inak určený, môže splatnosť dlhu privodiť veriteľ sám tým, že požiada dlžníka, aby dlh splnil. (§ 563 Občianskeho zákonníka). Z hľadiska nároku žalobkyne na náhradu škody to môže byť jedine deň, kedy si túto škodu uplatnila u žalovaných. V danom prípade požiadavka na plnenie zo strany žalobkyne voči žalovaným bola vznesená čo do sumy 165,97 € momentom doručenia pôvodnej žaloby dňa 29.09.1994 a čo do sumy 6.419,44 € momentom doručenia podania zo dňa 31.10.2000, (ktorým upravila svoju žalobu) žalovaným, čo sa stalo dňa 07.12.2000, kedy uvedené podanie bolo doručené ich právnej zástupkyne. Konštatoval, že v súlade s § 563 Občianskeho zákonníka dňom nasledujúcim po dni jeho doručenia, t.j. dňom 08.12.2000, sa žalovaní dostali do omeškania s peňažným plnením, ktorého sa žalobkyňa voči nim domáhala. Uvedeným dňom podľa súdu prvej inštancie vzniklo žalobkyni oprávnenie si uplatňovať voči žalovaným úrok z omeškania a týmto dňom nastal aj začiatok plynutia premlčacej doby pre tieto úroky z omeškania.

9. Súd sa nestotožnil s názorom žalovaných, že žalobkyňou uplatnené úroky z omeškania mali byť premlčané. Žalovaní sa vo svojej argumentácii odvolávali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.6.2010 sp.zn. 1 Cdo 157/2009, avšak súd bol toho názoru, že závery Najvyššieho súdu SR uvedené v tomto rozhodnutí boli korigované závermi Najvyššieho súdu SR vyslovenými k tejto otázke v rozsudku sp.zn. 2Obdo 36/2000 zo dňa 18.8.2011, t.j. v rozhodnutí neskoršom.

10. Vychádzal teda z názoru Najvyššieho súdu SR vyjadreného v rozhodnutí sp.zn. 2Obdo/36/2010, v zmysle ktorého právo na úrok z omeškania je právom, ktoré sa premlčuje za každý deň samostatne, pričom nemusí byť uplatnené za celé obdobie omeškania. Uplynutím už len jediného dňa v rozsahu jeho 24 hodín sa dlžník môže dostať do omeškania nezaplatením istiny a už za tento deň môže veriteľ uplatniť svoje právo na úrok z omeškania, ako aj za každý nasledujúci deň omeškania bez toho, aby bolo potrebné súčasne uplatniť aj nárok na zaplatenie istiny ako hlavného záväzku. Úrok z omeškania vzniká v dôsledku povinnosti dlžníka splniť záväzok, t.j. z povinnosti nebyť v omeškaní a ak dlžník svoj záväzok nesplní, resp. záväzok nezanikne najneskôr v deň jeho splatnosti, dlžník porušil povinnosť nebyť v omeškaní, z ktorej vzniká právo na úrok z omeškania za tento deň. Zároveň k rovnakému dňu porušenia povinnosti začína plynúť premlčacia doba k takto vzniknutému právu z porušenia povinnosti k úroku z omeškania. Porušením svojej povinnosti splniť záväzok, resp. povinnosť nebyť v omeškaní,

dlužník vytvára pre seba každý deň novú možnosť porušiť povinnosť splniť záväzok i nasledujúci deň. Trvanie omeškania je preto potrebné chápať a vykladať ako každodenné nové porušenie povinnosti dlužníka splniť záväzok.

11. Uzavrel, že úroky z omeškania sa premlčujú vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe z čoho vyplýva, že ich možno úspešne uplatniť v uzavretom časovom intervale, ohraničenom tromi rokmi odo dňa podania žaloby spätne (ostatné neskoršie sú premlčané v dôsledku uplynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby k jednotlivým denným úrokom z omeškania) a dňom, keď vznikne možnosť na účinné vznesenie námietky premlčania voči istine. Tento interval je však vždy maximálne tri roky bez jedného dňa a každým uplynutým dňom sa o deň znižuje.

12. Vychádzajúc z názoru, že úrok z omeškania je právom, ktoré sa premlčuje za každý deň samostatne, zohľadniac skutočnosť, že si žalobkyňa úroky uplatnila až dňa 9.11.2015 a plynutie trojročnej premlčacej doby pre tieto úroky v zmysle § 110 ods. 3 Občianskeho zákonníka, súd mal za to, že mohlo dôjsť k premlčaniu úrokov z omeškania z priznanej istiny 2.158,91 € len za obdobie od 08.12.2000 do 08.11.2012. V tejto časti úrokov z omeškania preto súd žalobu zamietol.

13. Uzavrel, že úroky z omeškania za obdobie počnúc od 09.11.2012 (do zaplatenia istiny) si žalobkyňa už svojim podaním zaznamenaným do súdnej zápisnice dňa 09.11.2015 stihla uplatniť v trojročnej premlčacej dobe, preto v tejto časti žalobe vyhovel.

14. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1,2 CSP spolu s § 257 CSP. Vzhľadom na danom prípade dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie nároku na náhradu trov žiadnej zo strán sporu, štátu a ani pôvodnej žalobkyne v 2. rade (D. Z.). Za takýto dôvod súd považoval to, že k vzniku škody, ktorej sa v tomto konaní domáhala súčasná žalobkyňa, viedlo viacero príčin, ktorých charakter a rozsah bolo možné zistiť v rámci konania len znaleckým dokazovaním. Výsledkom takéhoto skúmania bol záver, že na vzniku škody mali podiel ako strany sporu tak aj vonkajšie činitele pôsobiace nezávisle od strán sporu. Samotný podiel ostatných príčin nezávislých od pôsobenia strán tohto sporu predstavoval 65 %, a za tejto situácie bolo ťažké hovoriť o zodpovednosti tej-ktorej strany sporu za vedenie tohto sporu a jeho výsledok. Navyše poukázal na to, že obe strany sporu pokračujúce v konaní boli oslobodené od platenia súdnych poplatkov pre celé konanie, vzhľadom k svojej sociálnej situácii. V neposlednom rade v prípade žalovaných súd prihliadol aj na ich vysoký vek.

15. Proti uvedenému rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalovaní v 1. a 2. rade proti výrokom I. a II. z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že návrh žalobkyne na zaplatenie úrokov vo výške 17,6 % ročne zo sumy 2.157,91 € od 9.11.2012 zamietne. Uviedli, že žalobkyňa si žalobou z roku 1994 uplatnila sumu 6.512,- Sk (ako náhradu škody) bezúročne. Z tejto uplatnenej sumy časť vo výške 1.512,- Sk bola právoplatne zamietnutá a zvyšok sumy 5.000,- Sk bol vylúčený na samostatné konanie. V konaní 9C/708/98 bol teda návrh na náhradu škody v sume 5.000,- Sk uplatnený bezúročne. Tento nárok následne žalobkyňa podaním zo dňa 20.11.2000 rozšírila na náhradu škody v sume 193.392,- Sk, avšak ani tu nežiadala priznať úroky z omeškania. Úroky z omeškania si žalobkyňa uplatnila až dňa 9.11.2015 (na pojednávaní). Z uvedeného vyplýva, že príslušenstvo pohľadávky - úroky z omeškania si až do pojednávania konaného dňa 9.11.2015 žalobkyňa neuplatnila.

16. V tejto súvislosti žalovaní poukázali na rozsudok NS SR 1Cdo/157/2009 zo dňa 29.6.2010, ktorý mal podľa ich názoru súd použiť ako základ pre rozhodnutie, v ktorom NS SR rozhodoval v podstate o zhodnom skutkovom stave. Z uvedeného rozsudku v odvolaní citovali: „počiatok plynutia premlčacej doby úrokov z omeškania je totožný s počiatkom plynutia premlčacej doby peňažného dlhu a tak splatnosťou pohľadávky a právnou možnosťou vykonať právo po prvý raz, začína plynúť premlčacia doba aj pre úroky z omeškania. Ak dlužník vzniesol námietku premlčania, potom nemožno veriteľovi priznať premlčané právo ani v ďalšom období a to aj napriek tomu, že samotná istina nebola splnená. Ak teda nebolo právo na úroky z omeškania uplatnené s istinou, počiatok premlčacej doby úrokov z omeškania je totožný s počiatkom premlčacej doby samotnej pohľadávky a premlčí sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Ak sa potom dlužník premlčania dovoľá, nemožno úroky z omeškania veriteľovi priznať. Právo na úroky z omeškania sa premlčí ako celok a preto nemožno priznať jednotlivé časti úrokov z omeškania iba za niektoré obdobia. Keď žalovaný v podanom odvolaní proti rozsudku

súdu prvého stupňa vzniesol námietku premlčania, nie je možné premlčané právo na úroky z omeškania priznať napriek tomu, že samotná istina bola uplatnená riadne a včas".

17. Žalovaní za nesprávny považovali názor súdu prvej inštancie, že rozsudok 2Obdo/36/2010 zo dňa 18.8.2011, o ktorý oprel súd prvej inštancie svoje rozhodnutie, je rozhodnutím, ktoré koriguje názor uvedený v rozsudku 1Cdo/157/2009, ktorý ho predchádza. Žalovaní majú za to, že obidve tieto rozhodnutia majú rovnakú právnu silu a nemožno preto konštatovať, že neskoršie rozhodnutie korigovalo rozsudok vynesený skôr. Pre prípad, že by si odvolací súd osvojil právny názor uvedený v rozsudku NS SR 2Obdo/36/2010, žalovaní vyjadrili názor, že nárok na úroky z omeškania môže byť priznaný až dňom, kedy sa žalovaní dostali do prípadného omeškania s plnením peňažného dlhu, a to dňom právoplatnosti rozsudku, ktorým im bola uložená povinnosť plniť istinu (t.j. dňom keď nadobudol právoplatnosť rozsudok KS Košice sp. zn. 2Co/51/2016), nakoľko až vtedy bolo zrejmé v akej výške majú žalobkyňa škodu nahradiť (keďže žalobkyňa stále trvala na tom, aby jej uhradili celú sumu 6.419,44 €).

18. Žalobkyňa vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne. Súd podľa nej jasne a výstižne vysvetlil ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil ako aj to ako vec právne posúdil, pričom odkázal na rozhodovaciu prax.

19. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalovaných ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP, teda preskúmal rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods.1 písm. d/, f/, h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných voči výroku I. rozsudku je dôvodné.

20. V prejednávanej spore neboli splnené podmienky ani na potvrdenie napadnutého výroku I. rozsudku, ani na jeho zrušenie, preto odvolací súd rozsudok zmenil vo výroku I. tak, ako je uvedené v enunciate tohto rozhodnutia (§ 388 CSP).

21. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 21.mája 2019 o 09.40 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 15.5.2009 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

22. Žalovaní namietali odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP, t. j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

23. K jednotlivým odvolacím dôvodom uplatneným žalovanými odvolací súd uvádza nasledovné :

24. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/ CSP (t.j. konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci) odvolací súd uvádza, že inou vadou sa rozumie také porušenie procesných predpisov, ktoré mohlo mať vplyv na výrok napadnutého rozhodnutia. Ide predovšetkým o porušenie procesných práv účastníka, ktoré nemožno podradiť pod ust. § 365 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP, ale ich dôsledok sa mohol (nemusel) prejaviť vo výsledku konania formulovanom vo výroku súdneho rozhodnutia vo veci samej.

25. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP (do 30.6.2016 s ust. § 132 O.s.p.), a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo.

26. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193 a § 205 CSP (do 30.6.2016 z ust. § 133 až 135 O.s.p.).

27. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

28. Odvolací súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci je naplnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

29. Tak ako je to vyššie uvedené, predmetom konania a rozhodnutia napadnutým rozsudkom boli úroky z omeškania, ktoré žalobkyňa požadovala vo výške 17,6% ročne zo sumy 2.158,91 € za obdobie od 8.12.2000 do zaplatenia.

30. Pretože žalovaní v konaní vzniesli námietku premlčania vo vzťahu k uplatneným úrokom z omeškania, povinnosťou súdu prvej inštancie bolo prednostne vyriešiť dôvodnosť/nedôvodnosť vznesenej námietky, t.j. musel sa v prvom rade vysporiadať s posúdením, či nárok bol uplatnený včas, alebo až po márnom uplynutí premlčacej lehoty.

31. Pri posúdení ne/premlčania uplatneného nároku súd prvej inštancie aplikoval správne zákonné ustanovenia, avšak nesprávne ich interpretoval na daný prípad.

32. Vo vzťahu k istine uplatnenej titulom náhrady škody súd prvej inštancie správne aplikoval ust. § 563 OZ, v zmysle ktorého ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Toto ustanovenie sa týka tých prípadov, keď čas splnenia nebol určený žiadnym z uvedených spôsobov. Právo určiť čas plnenia má podľa tohto ustanovenia veriteľ. Ak čas splnenia nebol dohodnutý a nebol daný ani na voľbu dlžníka, veriteľ môže kedykoľvek, hoci aj na druhý deň po uzavretí zmluvy, vyzvať dlžníka, aby plnil. Dlžník je povinný predmet záväzku splniť v nasledujúci deň po obdržaní výzvy (upomienky). V tom prípade platí na splnenie čas, ktorý určil veriteľ vo svojej výzve dlžníkovi.

33. Právny vzťah zo spôsobenej škody treba považovať za záväzkový vzťah (§ 489 OZ), na ktorý sa vzťahujú všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o záväzkoch (jeho ôsma časť), včítane ustanovení o zániku záväzkov a omeškaní. Úroky z omeškania možno žalobcovi priznať iba od toho času, keď sa dlžník dostal do omeškania. Keďže v Občianskom zákonníku pri nároku na náhradu škody nie je ustanovený čas splnenia, zásadne treba vychádzať z toho, že škodca je povinný nahradiť škodu, prvý deň po tom, čo ho veriteľ požiadal o splnenie. Ak nedošlo k požiadaniu dlžníkovi už skôr, treba za kvalifikované požiadanie považovať žalobu; dňom zročnosti pohľadávky uplatnenej v žalobe však nebude deň nasledujúci po podaní žaloby na súde, ale deň po doručení tejto žaloby žalovanému (R 27/1977).

34. Právo poškodeného požadovať náhradu škody a tomu zodpovedajúca povinnosť škodcu škodu poškodenému uhradiť, teda spravidla nevzniká na základe rozhodnutia súdu, ale priamo zo zákona a z hľadiska určenia času splnenia je potrebné vychádzať z ustanovenia § 563 OZ.

35. Medzi stranami sporu v danom prípade nebol deň splatnosti dojednaný (určený), pričom sa jedná o právo poškodeného požadovať náhradu škody, a teda nárok žalobkyne sa stal splatný až vtedy, keď žalobkyňa požiadala žalovaných ako dlžníkov, aby dlh splnili.

36. Nakoľko v predmetnom konaní žalobkyňa nepreukázala konkrétny deň doručenia kvalifikovanej výzvy na plnenie žalovaným, za doručenie výzvy súd prvej inštancie správne považoval až doručenie žaloby a jej rozšírenia.

37. Žalobkyňa svoj nárok na náhradu škody voči žalovaným uplatnila, čo do sumy 165,97 € žalobou doručenu súdu dňa 28.4.1994 (pôvodne pod sp.zn. 1C/307/1994), ktorá bola doručená žalovaným dňa 29.9.1994. Čo do sumy 6.419,44 € rozšírila žalobu podaním zo dňa 31.10.2000, ktoré bolo žalovaným (prostredníctvom ich právnej zástupkyne) doručené dňa 7.12.2000. Následne dňa 8.12.2000 boli žalovaní povinní plniť a až nasledujúcim dňom si žalobkyňa mohla prvýkrát uplatniť nárok na zaplatenie úrokov z omeškania.

38. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa si úroky z omeškania uplatnila až na pojednávaní konanom dňa 9.11.2015.

39. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania rozhodnutie súdu o uplatnenom nároku na úroky z omeškania v danom prípade záviselo od posúdenia právnej otázky, a to plynutia (začiatku a ukončenia) premlčacej lehoty úrokov z omeškania.

40. Tak ako je to vyššie uvedené právnym posúdením je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, ale aj v takom prípade správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

41. Ak bol k určitej právnej otázke vyslovený právny názor v stanovisku Najvyššieho súdu SR, sú všetky súdy všeobecných súdov, vrátane samotného Najvyššieho súdu SR, povinné pri svojom rozhodovaní z neho vychádzať, lebo stanovisko je pre ne záväzné. Vyplýva to z postavenia Najvyššieho súdu SR, ktorý ex lege sleduje a vyhodnocuje právoplatné rozhodnutia súdov v občianskom súdnom konaní a na ich základe, v záujme jednotného rozhodovania súdov, zaujíma stanoviská k ich rozhodovacej činnosti vo veciach určitého druhu alebo charakteru, a tak predurčuje ich následný postup aj v iných obdobných veciach (uplatňuje sa záväznosť súdnej judikatúry erga omnes). (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR 1 Cdo 185/2006 uverejnený v zbierke rozhodnutí a stanovísk NS SR pod č. 41/2013)

42. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017 <aspi://module='JUD'&link='JUD2339454SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'>, 3 Cdo 158/2017 <aspi://module='JUD'&link='JUD2616549SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'>, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 <aspi://module='JUD'&link='JUD2464291SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'> a tiež 6 Cdo 129/2017).

43. Pri preskúvaní správnosti právneho posúdenia realizovaného zo strany súdu prvej inštancie je preto potrebné vyhodnotiť, či súd použitú právnu normu správne interpretoval. V tejto súvislosti je nevyhnutné podrobiť prieskumu okrem iného aj to, či sa súd ne/odklonil od ustálenej súdnej praxe, ak áno zároveň posúdiť aj opodstatnenosť či neopodstatnenosť odklonu súdu od riešenia určitej otázky ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

44. Posúdenia právnej otázky plynutia (začiatku a ukončenia) premlčacej lehoty úrokov z omeškania, bolo predmetom posúdenia Najvyššieho súdu SR v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo157/2009, v zmysle ktorého povinnosť platiť úroky z omeškania so splnením dlhu (záväzku) nevzniká samostatne (nanovo) za každý deň trvania omeškania, ale jednorazovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškaní so splnením tohto záväzku; týmto dňom začína u tohto práva plynúť premlčacia

doba a jej uplynutím sa právo premlčí ako celok. K rovnakému právnomu záveru dospeli aj senáty správneho kolégia vyššieho súdu (sp.zn. 5Sžf/40/2015, 5Sžf/52/2014, 5Sžf/66/2014).

45. Súd prvej inštancie sa pri riešení tejto otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej v uvedenom rozsudku Najvyššieho súdu SR. Svoj odklon vysvetlil tým, že názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo157/2009 bol prekonaný neskorším rozhodnutím NS SR sp. zn. 2Obdo/36/2000 zo dňa 18.8.2011.

46. Odvolací súd túto úvahu súdu prvej inštancie, o korigovaní záverov rozhodnutia sp.zn. 1Cdo/157/2009 neskorším rozsudkom NS SR sp.zn. 2Obdo/36/2000, nepovažuje za správnu, preto súd prvej inštancie pochybil, pokiaľ sa odklonil od ustálenej súdnej praxe vyplývajúcej z rozhodnutia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to rozsudku z 29.júna 2010 sp.zn. 1Cdo/157/2009.

47. Dôvodne žalovaní namietali, že obe rozhodnutia majú rovnakú právnu silu a nemožno konštatovať, že neskoršie rozhodnutie korigovalo rozsudok vyneseny skôr vzhľadom na absenciu jasného zdôvodnenia prečo došlo ku korekcii (odklonu od) skoršieho rozhodnutia, ktoré dôvody by neskorší rozsudok v takom prípade musel obsahovať. Rovnako je potrebné upriamiť pozornosť na to, že sa jedná o rozhodnutia týkajúce sa odlišných skutkových a právnych pomerov.

48. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na uznesenie Veľkého senátu NS SR zo dňa 18.decembra 2017 sp.zn. 1VCdo/4/2017, ktorému senát 5Cdo predložil vec s odôvodnením, že jeho názor na riešenie otázky premlčania úrokov z omeškania je odlišný od právneho názoru trojčlenných senátov obchodného kolégia najvyššieho súdu (senátmi 2Obdo a 4 Obdo). Naopak totožný právny názor bol vyjadrený v rozhodnutiach trojčlenných senátov občianskoprávneho kolégia (1Cdo) a správneho kolégia (5Sžf) najvyššieho súdu (rozpor mal vyplývať z odlišných právnych názorov vyjadrených v rozsudku sp.zn. 1Cdo/157/2009 a rozsudkoch 2Obdo/23/2012, 2Obdo/36/2010, 4 Obdo/25/2009, 4 Obdo/319/1999). Veľký senát v danej veci dospel k záveru, že neexistuje judikatórny rozpor medzi týmito rozhodnutiami, keďže postupujúci senát sa stotožnil s interpretáciou ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní príslušenstva pohľadávky vyslovených v skoršom rozhodnutí Najvyššieho súdu 1Cdo/157/2009 (keďže vzťah medzi stranami vo veci 1Cdo/157/2009 bol vzťahom občianskoprávnym, na ktorý sa aplikujú ustanovenia Občianskeho zákonníka), oproti čomu vzťah medzi stranami sporu vo veciach 2Obdo a 4 Obdo (t.j. aj sp. zn. 2Obdo/36/2000) bol vzťahom obchodnoprávnym, na ktorý sa vzťahovali ustanovenia Obchodného zákonníka o premlčaní.

49. V danom prípade vzťah medzi stranami sporu, ktorý bol predmetom tohto konania je vzťahom občianskoprávnym, na ktorý treba aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní (vrátane premlčania príslušenstva), preto je potrebné vychádzať z judikatúry Najvyššieho súdu SR, ktorá sa vzťahuje na občianskoprávne vzťahy a tou je v danom prípade rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/157/2009. Naopak, pretože sa v tomto prípade nejedná o vzťah obchodnoprávny, nie je možné na daný prípad aplikovať názory Najvyššieho súdu SR vyslovené v rozsudku sp.zn. 2Obdo/36/2010, ktoré sa vzťahovali na riešenie otázky premlčania v obchodnoprávných vzťahoch, aplikujúc príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka.

50. V rozsudku sp.zn. 1Cdo/157/2009 z 29.6.2010 Najvyšší súd SR vychádzal z úvahy, že záväzok dlžníka zaplatiť veriteľovi úrok je záväzkom vedľajším popri hlavnom peňažnom záväzku. Z toho však nevyplýva, že v dôsledku omeškania dlžníka by mal vzniknúť nový záväzkový vzťah, práve naopak, takýto vzťah nevzniká ale dochádza k zmene v obsahu záväzku v tom zmysle, že popri povinnosti platiť hlavný záväzok je dlžník povinný platiť aj záväzok vedľajší. Úroky z omeškania majú povahu opakujúcich sa dávok, ktoré možno veriteľovi priznať súdnym rozhodnutím, aj keď sa stanú splatnými až v budúcnosti. To mimo iného znamená, že pre povinnosť dlžníka platiť úroky z omeškania sú rozhodujúce okolnosti, ktoré nastali v dobe, kedy došlo k omeškaniu so splnením dlhu (záväzku) z hlavného záväzkového právneho vzťahu. Okolnosť, či každý ďalší deň dlžník porušuje svoju povinnosť plniť riadne a včas hlavný peňažný záväzkový vzťah, teda nie je pre povinnosť dlžníka platiť úroky z omeškania významná. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd SR dospel k záveru, že povinnosť platiť úroky z omeškania so splnením dlhu (záväzku) nevzniká samostatne (nanovo) za každý deň trvania omeškania, ale jednorázovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškaní so splnením tohto záväzku;

týmto dňom začína u tohto práva plynúť premlčacia doba a jej uplynutím sa právo premlčí ako celok (skutkové okolnosti riešeného prípadu boli totožné s okolnosťami preskúmvanej veci).

51. Vychádzajúc z názoru vysloveného Najvyšším súdom SR v citovanom rozhodnutí odvolací súd dospel k záveru, že aj v danom prípade povinnosť platiť úroky z omeškania vznikla žalovaným jednorázovo v deň, v ktorom sa ocitli v omeškaní so splnením záväzku (náhrady škody), a to dňa 9.12.2000. Týmto dňom si žalobkyňa mohla prvýkrát uplatniť nárok na zaplatenie úrokov z omeškania.

52. Pre úplnosť odvolací súd dopĺňa, že z hľadiska začatia plynutia premlčacej doby pre uplatnenie úrokov z omeškania nie je rozhodujúce, kedy škoda vznikla (kedy došlo k škodovej udalosti). Dátum vzniku škody je rozhodujúci z hľadiska plynutia trojročnej objektívnej premlčacej doby v zmysle ust. § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka pre uplatnenie náhrady škody, avšak nie pre začiatok plynutia premlčacej doby pre uplatnenie úrokov z omeškania, keďže dátum vzniku škodovej udalosti nie je totožný s dňom, kedy sa žalovaní dostali do omeškania s plnením hlavného záväzku.

53. Odo dňa 9.12.2000 preto začala plynúť premlčacia doba pre uplatnenie úrokov z omeškania, ktorá je v zmysle ust. § 110 ods. 3 OZ trojročná. Jej uplynutím sa právo na úroky z omeškania premlčalo ako celok. Posledným dňom tejto lehoty bol teda deň 9.12.2003. Žalobkyňa si nárok na úroky z omeškania uplatnila až na pojednávaní dňa 9.11.2015, t.j. nárok na úroky z omeškania si uplatnila po márnom uplynutí premlčacej lehoty, preto nie je možné jej žalobe v časti úrokov z omeškania vyhovieť.

54. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie tak, že žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 2.158,91 € za obdobie od 9.11.2012 do zaplatenia zamietol.

55. O odmietnutí odvolania proti výroku II. rozsudku súd rozhodol v zmysle ust. § 386 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

56. V zmysle § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

57. Výrok o zamietnutí žaloby o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 2.158,91 Eur za obdobie od 8.12.2000 do 8.11.2012 nie je rozhodnutím vydaným v neprospech žalovaných, pretože sa týmto rozhodnutím nezakladá žiadna ich povinnosť. Keďže týmto výrokom bolo rozhodnuté v prospech žalovaných, nie sú osobami oprávnenými na podanie odvolania proti tomuto výroku rozsudku.

58. O trovách celého konania (na súde prvej inštancie aj pred odvolacím súdom) odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1,2, § 262 ods. 1 a § 257 CSP. Odvolací súd vzhľadom obdobne ako súd prvej inštancie dôvody hodné osobitného zreteľa v skutočnostiach, na ktoré poukázal súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku v ods. 58 až 61. Odvolací súd na tieto dôvody v plnej miere odkazuje a preto nepriznal stranám sporu nárok na náhradu trov konania.

59. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).